

Rozsudek

„Říkali chlapi v hospodě, že vás tu byl čert dlužnej,“ pravil muž, který mi občas přinesl nákup. Taky maso na obětiny. „Prej lítaj od vás z komína jiskry, povídal Pavlát, viděl to, když šel s hřibama dolů. Jestli prej nevyvolávejte duchy, chechtal se. Pan učitel si myslí, že to byl Eliášův oheň a ať neblbnou,“ referoval s kamennou tváří. Co si ale myslel, nevím. Ten dům má špatnou pověst. Jenomže na tyhle věci nemám teď ani pomyšlení.

Žiju jako v transu. Možná opravdu mluvím s duchy, ale v hexametrech?! Ani přesně nevím, jestli to hexametry jsou. Božskou tvář mám stále před očima, nezabývám se jí ani v noci. Vpálila se do mě, hledí z talíře, les je jí plný, stromy jsou její vlasy, mech obočí. Mluví ke mně s meluzínou, řve s bouřkou, za slunečna má spravedlivé oči. Zvykli jsme si na sebe. Doufám. Přeju si to.

V knihovně lovím literaturu, už vím, jak to bylo. Zemi Kanaan zdědil po králi, svém otci, Agénór a oženil se s Télefassou. Krom synů měli jedinou dceru a dali jí jméno Európe. Zeus se do krásky zamiloval a kul pikle, jak ji získat. Princezna se ráda procházela se svou družinou u pobřeží, vymyslel tedy tuto lest: vezme na sebe podobu býka a vmísí se mezi stádo, které se tam obvykle páslo. Pak se uvidí. Nejprve poslal Herma, aby jednoho dne zahnal královské stádo co nejbližší k pobřeží. Dívky se procházely opodál, když tu se před nimi objevil nádherný býk sněhobílé srsti s rohy podobnými drahokamům. Jak to skvostné zvíře spatřila, šla až k němu, aby se na něm pokochala pohledem. Byl tak roznítilý a krotký, že se dívky odvážily blíž a blíž, Európe neodolala a býka pohládila a hebká srst jí přiměla, že se mu posadila na hřbet. Pozvolna se blížil se svým sladkým břemenem ke břehu, pak vstoupil do vody, hloub a hloub, až počal plavat. Teprve teď se Európe vystrašila, volala o pomoc, leč dívky z její družiny byly bezmocné.

Zeus se předtím domluvil s bohem moře Poseidonem, že nad oběma bude po celou cestu bdít a chránit je před bouřemi. Dopluli tedy až ke Krétě, vystoupili na břeh a Zeus se princezně zjevil v božské své podobě. Zamilovala si ho, pak svatba a děti.

Sklapl jsem fascikly. Roztomilý mýtus, ale proč kvůli němu bych měl zešílet? Mohu já si snad dovolit cestovat za svými příbuznými po celé Evropě? A to pochází můj rod z místa s názvem stejně absurdním jako ten Európin. Gosa voda! A nějaká má prababička byla taky princezna, co utíkala před Napoleonem přes celou Evropu až do naší, oproti Francii barbarské země. Ale na druhou stranu: všichni jsme se tu sešli! A scházíme se ještě víc.

Nejpodivuhodnější na mém stavu bylo, že při vši úděsnosti těch úkazů si na ně má psychika počala zvykat, možná se jí dokonce staly drogou. Čekal jsem na ochromující hrůzu jako na dávku. Dokonce mne Hromovládny skoro nepostřehnutelně přiváděl do stavu jakési, jak se mi zdálo, antické rozjařenosti. Jako by mi už už vkládali na hlavu vavřínový věnec, jako bych tančil s dryádami za lunatických nocí a zdáli se nesla melodie hraná na syrinx. Bylo to Jeho vlivem, dnes už jsem si tím jist. Celý můj organismus se přebudoval na jiné palivo, mozkem probíhala krev více okysličená, smysly se ostřily. Stále častěji jsem pobýval v lese, byl teď výmluvnější, stromy hovořily mezi sebou, slyšel jsem, jak se domlouvají mravenci, kam donést ulovenou mûru, nad tûnî se tančící vázky dohadovaly o naklazení vajček a opisovaly kabalistické znaky.

Snad se teprve nyní naplno rodím, z matky rovnou do rozkvetlé louky, vítal jsem se s brouky, uvítaly mě delegace motýlů, protože teprve se mnou byl pažit úplný, jen já tu chyběl. On tomu tak chtěl. On byl plodovou vodou. Překvapením pro mě bylo, jak rychle mne opustila představa, že Zeus a olympští nebešťané byla čeládka toužící jen si užívat své nadlidské moci, že se bezostyšně pletli do lidských drah, křížili je, a tudíž ze strachu byli uctíváni. Jenomže ten pohled zpřímá zírající, vysoké čelo kryté vlnatým věncem vlasů a chránící vznešené myšlenky, to nebyly znaky požívačného kozla. On ženu miloval a jde si pro ni přes věky. Dosud se mu na jednom rohu kývá košíček plný květů, jak mu jej tam Európe kdysi zavěsila, když jí pod bílými nohama ubíhalo moře. Z nich dvou se narodil tento kontinent, aniž o tom měli potuchy, a stal se tím, čím je mezi vše-

mi okrsky světa: neúhybným hledačem pravdy, ale i vědomým falzifikátorem s fantazií, ochutnavačem čisté krásy, ale i krásy temné, bořitelem i vynálezcem předsudků. To vše s vervou svých rodičů: vždy vpřed. Po válkách, po hekatombách mrtvol, po vraždění pro víru, po morech se vždycky znovu vztyčil a znovu šel vpřed.

Ale proč teprve On mi připomněl, co bylo v mém podvědomí uloženo dávno, proč teprve teď nahlížím, jak se po nemoci sílí. Jsem ovšemže v počátcích, jsem jako ti staří filosofové, co krůček po krůčku, škobrtavě se drali za objevování světa. Dnes je možná k smíchu jejich měření vesmíru na lokty, zpráva o tom, jak v den bitvy mezi médským králem Alyattem a perským králem Kyaxarem se náhle den stal nocí, názor, že soulož je malou mrtvicí, neboť se při ní vyřítí člověk z člověka a odtrhne se od něho, jako by byl ranou oddělen, a že hmota je plynoucí, a ježto plyne, neustále něco přichází na místo toho, co odchází, a vjemy se přetvářejí a mění, takže hmota může být vším, jak se každému jeví. A z druhé strany probleskují hluboká poznání, že lidem se více sluší dbáti o duši než o tělo, neboť dokonalost duše napravuje špatnost těla, avšak síla těla bez rozumu nezlepší nikterak duši, že je třeba zdržovati se chyb ne ze strachu, nýbrž z povinnosti, že bdící mají jeden společný svět, ale spící se obracejí každý do svého vlastního, že je těžké bojovati se žádostivostí, neboť co si přeje, koupí si za duši, nebo že chudobě jest v lidovládě o tolik dát přednost před blahobytem u panovníků, o kolik svobodě před otroctvím.

Chodil se mnou v šustotu listů starých dubů obrůstajících kopec a nahusto všude natěsnaných, v rachocení hromů mi připomínal, že je s ním třeba jednat jako s Hromovládným, proto i já jsem ponořil dubovou haluz jako kdysi v Arkádii Diův kněz do posvátného pramene, aby vyvolal dešťové kouzlo – jenomže já vyvolal samého Dia! –, také já s rozkoší čichal ke zčernalým pňům skoseným bleskem jako kdysi Řekové, ti pak ta místa oplotili a zasvětili Sestupiteli, který bleskem sestupoval z nebe – jako sestoupil i ke mně na Perunově kopci. Také já pátil mátu a šalvěj na misce jakožto nekravou obět, také já si zvykl na konci každého jídla co

úlitbu Jemu ulít oleje, na hlavě věnec z klasů a pokud možno v bílém šatě; tak chtěl jsem mu sdělit prosbu, aby nadále byl ochráncem lidských řádů, pořádku a práva, věrnosti a pravdy. On mi za to zjevil budoucnost ve snu. Zjevil se v převelike vybuchující záři. Proto jsem si poprvé v životě hned po vyspání přečetl sbírku básní, stála v knihovně a nesla název Pozdě k ránu.

Pak ale přišel zásah: jednoho dne jsem se s ustrnutím dočetl, že Európe opustil pro jinou ženu. Postavil jsem se před obrazovku, neuměl jsem to přenést přes srdce. „Proč jste dal Héfaistovi, svému synovi a nejzručnějšímu kováři, vykovat překrásný náhrdelník ze zlata, který ji činil ještě krásnější? Proč, když jste věděl, že ji zradíte. Proč zrazujete mé okouzlení. Jsi zrádce, ó bože. Dá se Ti věřit, že nezradíš i Evropu? Vložíš také jí na hrdlo náhrdelník, který ji učiní ještě žádoucnější pro všechny? Avšak sametově černé oko obrazovky se nerozžalo. Příštího dne vykvetla vedle spodního schodu do stavení skvostná květina. Myslím, že to byl střevičník.

Vzal jsem to jako pokání.

A za týden mě uprostřed noci vzbudil silný výbuch a do oken vpadla převeliká záře. Zapálili můj vůz.

Poslal jsem Danovi esemesku. Odpověděl, že pro mě přijede jeho šofér, až se budu chtít vrátit. Abych se na noc zamykal a neutíkal předčasně z boje.

Minulost nespí

Byl to velice půvabný hřbitov v klínu kopcovité vrchoviny. Ale skrýval svá zrna do hlíny vložená za tlustou zdí chránící jejich spánek.

Vcházelo se od široké cesty vedoucí někam k hájům za městem a lemované ovocnou alejí. Před hrobkou v malém houfku pamětníků mluvil o řídícím učiteli Karlu Zeussovi bezpochyby nynější děkan, sympatický napapaný pán s dětsky modrýma očima, jimiž jako by hladil svět. Vzpomněl výročí smrti, jež přerušila život nadmíru bohatý a tvůrčí, smrti člověka bohabojného, i když – jak skoro nepostřehnutelně připustil – možná i nevěřícího, především ale učeného v mnoha vědách, takže slávu našeho města pozvedl hned po inženýru

Křižíkovi do nebývalé výše. „Jako jeden z prvních se zabýval laténskou kulturou v našem kraji, a jak všichni víte,“ obkroužil pravicí jakoby z kazatelny celý hlouček, „jeho spisek o keltštině měl na svou dobu vynikající vědeckou úroveň. Podle jeho názoru, který publikoval ve zdejších Listech, a přitom s humorem navázal na své jméno – o tom se dodnes neví, kde se právě tady vzalo –,“ poklidně rozpráhl paže a s posmutnělým úsměvem objal očima nevelké stádečko posluchačů na rtech mu visících, „tvrdil, že jeho jmenovec Zeus,“ a opět ten shovívavý smíšek, „bůh řecký byl také bohem Keltů. A ti, to už dnes víme bez pochyb, měli svá původní sídla v západních a jihozápadních Čechách. A Slované? Co myslíte, kdo to byl Perun? Také bůh blesku. A nemáme tu snad Perunův kopec?! Cesty boží jsou nevyzpytatelné,“ zakončil poněkud hádankovitě. „Drazí přítomní, můžeme říci tedy ve vsí vážnosti, že jméno našeho rodáka vyzařuje dodnes následováníhodné vlastnosti: bystrý úsudek a hluboké znalosti. Budiž mu země lehká.“

Položil jsem věnec na hrobku, vzpomněl si na Dana a vrátil se k východu. Děkan ke mně přistoupil, podával mi ruku a s úsměvem řekl:

„Tak vy jste ten legát rodiny. Slyšel jsem, slyšel. Pane doktore, lituji, že vás někdo odsud tak nepěkně přivítal. Omlouvám se za něj, bude potrestán,“ levá ruka se povznesla vzhůru. „Dovolíte, abych vás kousek doprovodil? Děkanství je tu blízko. A nezašel byste třeba na šálek kávy?“

Byl milý. „Bude mi potěšením, pane děkane, stejně mám pro vás vzkaz od Dana, je vám velice zavázán a děkuje, že jste se ujal toho připomenutí. Nebyl schopen přijet. Znáte ho.“

„Znám, znám,“ pokyvoval zasvěceně hlavou. „Nesmírně nadaná rodina. Ale sáhl na ně prstem černý anděl,“ zůstal stát, díval se mi do očí, uchopil mě za předloktí. „Rozumíte mi. Neodsuzuji, modlím se za ně přecho. Šli jsme pomalu ke kostelu, který tu vybudoval Dienzenhofer. „Děkan Hinz, můj dávný předchůdce – taky tam odpočívá –“ ukázal palcem za sebe, „byl pana řídícího moc dobrým přítelem.“ To jméno jsem

už slyšel, zapátral jsem v paměti. „Zůstavil po sobě ob-
sáhlé zápisky, byl požehnáním pro kraj. Často se v nich
probírám, nejsem odsud, víte, a rád bych se tomuhle
předhůří Šumavy dostal pod kůži. Chci těm lidem po-
rozumět, a není to snadné! Hodní lidé. A najednou
vám někdo zapálí auto. Musíte být připravený na to, že
i vy tak trochu dědíte legendy, co se povídaly o té rodi-
ně. Nerad chodíte mezi lidi,“ opět mi položil ruku na
rukáv, „promiňte mi, ale bydlíte v domě, o kterém se
trousily všelijaké řeči...“

Najednou mě napadla myšlenka, jak se vykoupit
z těch vidin: Vyzpovídat se mu! Ale vždyť jsi bezvěrec,
zchladil jsem hned sám sebe.

„...takže jistě pochopíte, jste vysokoškolsky vzdělaný
člověk. A pan řídící Zeuss byl také,“ ohlédl se, „vášnivý
okultista!“

Vyšli jsme po schodech do jeho světnice, z oken byl
nádherný výhled na Plánickou vrchovinu a z druhé
strany na cestu ze široka mířící na náměstí. Postavil pře-
de mne hrnek s kouřící kávou. Slunce zlatilo bělostný
ubrus.

„Už za Rakouska byla Plánice sídlem hejtmanství.
A na hejtmanství pracoval v dobách děkana Hinze ta-
kový fámulus, nejspíš obecní posel to byl. Docela nená-
padný, svobodný, ochotný člověk – a vidíte, osvícený
pan děkan Hinz v něm rozpoznal – démona! Zakukle-
ného démona.“

V údivu jsem zvedl oči.

„Dostala se mu totiž do rukou všechna lejstra, co se
našla v příbytku toho muže. On totiž jednoho dne beze
stopy zmizel, hned na druhý den, co podepsali příměří
a skončila první světová. Mezi těmi lejstry byly i dopisy
vojáků z fronty, co tomu muži vůbec nepatřily. Byly ad-
resované různým plánickým rodinám. Jak asi k nim při-
šel, to vrtalo Hinzovi hlavou.“

Děkan odstoupil od okna, nejspíš tam dumal při
svém úvodu nad neproniknutelností místa svěřeného
mu k duchovní péči. Na tváři mu tkvěl šibalský úsměv.
„Víte, pane doktore, on byl pan děkan něco jako otec
Dowling, ten seriál jde v televizi, dívám se na to. Taky si
nedal pokoj, dokud všemu nepřišel na kloub. Tak on ty

pozůstalé obešel, vyzpovídal je a udělal si o tom muži svůj vlastní názor. Byla to ostatně jeho povinnost jako duchovního pastýře,“ nyní mu tvář zvažněla, „a bylo to tenkrát. Za Rakouska byla církev mocná.

Ale to není podstatné. On ten případ zpracoval, představte si, literárně ho zpracoval! Byl to skvělý muž. Chcete se juknout?“ podával mi útlé papírové desky.

„Mohu si to vzít k sobě, pane děkane?“

Přikývl. „S tím jsem počítal. Jsem zvědavý na váš úsudek.“

Doma jsem se nejprve, jako ostatně po všechny dny, rozhlédl v přízemní místnosti. Posedlo mě neodolatel-
ně nutkání očekávat odtud poselství, ať už jakákoliv, dě-
sivá, či povzbudivá. Prostě chvění nervů. Podprahovou
tíseň.

Nahoře jsem se hned dal do čtení.

TABORI POSTA

Můj drahý Příteli!

Nemohl jsem psáti, zde v horách není možno ani kartu polní pošty koupiti a pak spojení v poli je obtíž-
né —

Vorel vyjímal ty vzkazy jeden po druhém a četl je ně-
kolikrát za večer, pak je s orosenýma očima ukládal do
truhličky, představoval si ty siré, holé pláně na kopcích,
ty zasněžené hory do hloubi otevřené šrapnelů, zásvity
kanonády, kusy těl odnášené v polních tornách, jak mu
bylo líto těch válečníků, těch hrdinů, jejich vzkazy,
z nichž táhl spálený střelný prach a mrtvina, patřily pře-
devším jemu, on nejlíp ví, jak chutná usrknout krve
toho, koho jsi proklál na bojišti, on ví předobře, čím si
pravý válečník zaslouží obdiv, čím úctu celé hordy. To
takoví hňupové jako řemeslníci, kupčíci, ouřadové, co
jim jsou vzkazy adresované, nemají ani ponětí, co je to
laur na čele bojovníka, nemá cenu předávat jim to
chvění, to cukání nervů, jaké provází doručení obálek
polní pošty. Že je jeho povinností roznést je a předat?
Neuznává tupé předpisy civilů, protože vzkazy z váleč-
ných polí najdou odezvu především v jeho duši, on je
vychutná nejlíp a tím splní souznění, jež je jeho poslá-
ním.